Standpunt: Aanpassing regelgeving lokale dienstencentra

1. Samenvatting

1.1. Context en aanleiding

Op 30 april 2026 vond een sectoroverleg voor de lokale dienstencentra (LDC's) plaats. Tijdens dat overleg stelden departement Zorg en het kabinet van minister Caroline Gennez een toekomstig model buurtgerichte zorg voor waarin de LDC een belangrijke rol krijgen.

Sindsdien gaan er werktafels door om de wijziging van de regelgeving voor te bereiden.

Dit standpunt vormt de basis voor verdere gesprekken met het departement en kabinet.

1.2. Kern van het dossier

Aanpassing opdrachten en financiële versterking van de lokale dienstencentra.

1.3. Voorwerp van de beslissing

Vlaanderen wil lokale dienstencentra (LDC's) een sterkere rol geven in buurtgerichte zorg, geïnspireerd door de ervaringen uit Zorgzame Buurten.

De sector steunt een sterkere buurtgerichte werking, met aandacht voor preventie, participatie en het bereiken van kwetsbare inwoners. Er is ook draagvlak voor meer flexibiliteit in openingsuren, infrastructuur en outreachend werken. De voorgestelde rol als operationeel netwerkcoördinator krijgt echter weinig steun vanuit de sector.

1.4. Voorstel van beslissing

Voor VVSG blijven financiering, flexibiliteit (infrastructuur, openingsuren en diplomavoorwaarden centrumleider) en minder administratieve lasten de belangrijkste aandachtspunten in het verdere overleg.

Extra opdrachten zijn alleen mogelijk als daar voldoende personeel en structurele financiering tegenover staan.

2. Bijkomende informatie

2.1. Uitgebreidere context en situering

- Dit traject past in het ruimere programma geïntegreerde zorg en ondersteuning;
- Evolueren naar een aanpak waarbij samenwerking en afstemming tussen zorg- en ondersteuningsactoren prioritair zijn;

- Buurtgerichte zorg als puzzelstuk van geïntegreerde zorg en ondersteuning.

2.2. Link met relevante beleidsdocumenten (memorandum, regeerakkoord, beleidsnota, …)

Beleidsnota 2024-2029 Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

"*We zetten verder in op Zorgzame Buurten in Vlaanderen en Brussel en bouwen daarvoor verder op de ervaringen van de projecten, de insteken van de stakeholders en de onderzoeksresultaten van het Steunpunt WVG. Verbinding is daarbij het sleutelwoord. Het hebben van een sociaal netwerk is belangrijk, voor jong en oud, en leidt tot meer welbevinden. Via zorgzame buurten zetten we niet alleen in op* ***informele netwerken****, maar ook op de* ***versterking van formele netwerken*** *tussen welzijns- en gezondheidsprofessionals en -organisaties én professionals uit andere domeinen, alsook op de verbinding tussen beide netwerken, gericht op geïntegreerde zorg in de buurt en uiteindelijk, op een betere levenskwaliteit van mensen.*

Zorgzame buurten zijn er voor iedereen. We hebben daarbij in het bijzonder aandacht voor mensen met een kwetsbaarheid en voor het realiseren van de sociale grondrechten van mensen. ***We zien ook de lokale dienstencentra als volwaardige en centrale partner van de buurtgerichte zorg.*** *We werken hiervoor samen met de minister bevoegd voor Samenleven.*"

"*Hiertoe moet de capaciteit opgeschaald worden. Met deze* ***opschaling*** *kan niet alleen de buurtgerichte zorg verder gefaciliteerd en gecoördineerd worden, ook de preventieve rol kan verder diepgaander uitgevoerd worden. Tevens dient de visie op de werking van de antennepunten verder uitgewerkt te worden*."

Vlaams Regeerakkoord 2024-2029

"*We rollen samen met de betrokken stakeholders een* ***ruimer netwerk*** *uit van lokale dienstencentra die als fysieke en desgevallend mobiele buurtpunten functioneren, zodat essentiële basisdiensten voor elke burger binnen een beperkte afstand en reistijd fysiek bereikbaar blijven. We trekken daarbij lessen uit de pilootprojecten rond Zorgzame Buurten*."

"*Een* ***modern preventiebeleid en geïntegreerde zorg****, bijvoorbeeld in zorgzame buurten, helpt Vlamingen zo lang mogelijk gezond te blijven en gezondheidswinst te boeken. We zorgen ervoor dat iedereen zo lang mogelijk in zijn of haar vertrouwde omgeving kan blijven wonen. Een logische en heldere structuur moet geïntegreerde zorg in Vlaanderen verder faciliteren. We zetten in op een verdere versterkte integratie en afstemming van de verschillende zorgstructuren (Logo's, eerstelijnszones, zorgregio's …), waarbij we de verschillende structuren afstemmen op de Vlaamse referentieregio's*."

2.3. Technische toelichting (wetsartikelen, amendementen)

woonzorgdecreet van 15 februari 2019: artikel 9 en 10
uitvoeringsbesluit van 28 juni 2019: bijlage 1

2.4. Voorstel standpunt ‘Lokale dienstencentra krijgen een sterkere rol in buurtgerichte zorg’

Vlaanderen wil lokale dienstencentra (LDC’s) uitbouwen tot centrale partners in buurtgerichte zorg. Het departement Zorg en het kabinet van minister Caroline Gennez lichtten die visie toe tijdens het sectoroverleg van 30 april. Ze baseren zich daarbij op de ervaringen uit de projecten Zorgzame Buurten en de drie pijlers Zorgzame Buurten.

Drie pijlers Zorgzame Buurten

- participatie en inclusie;
- verbinden van formele en informele zorg en ondersteuning;
- verbinden van welzijns- en gezondheidsprofessionals met professionals uit andere domeinen en buurtbewoners in een netwerk.

LDC’s als spil van de buurt

- De toekomstige LDC’s combineren een **herkenbare fysieke ontmoetingsplaats** met **outreachend werken** om ook kwetsbare en moeilijk bereikbare inwoners te ondersteunen.
- **Samenwerking** staat daarbij centraal. Buurtbewoners, vrijwilligers, zorg- en welzijnsprofessionals en andere lokale partners werken samen aan een sterke buurt.
- **Buurtanalyses** blijven een belangrijk instrument om noden in kaart te brengen, prioriteiten te bepalen en een werking uit te bouwen.

Operationele netwerkcoördinator: De LDC’s kunnen deel uitmaken van een buurtnetwerk dat inzet op levenskwaliteit, preventie, rechtendetectie, geïntegreerde zorg en het voorkomen van onderbescherming. Het moet ook mogelijk zijn voor een LDC om coördinator te zijn van zo’n netwerk, zonder dat het een verplichting wordt voor het lokaal dienstencentrum. Ook andere partners in de buurt kunnen die functie opnemen**.** De eerstelijnszone kan daarbij een verbindende en ondersteunende rol spelen.

Meer flexibiliteit in werking

Vlaanderen onderzoekt hoe het de erkenningsvoorwaarden flexibeler kan maken. Dat geldt onder meer voor openingsuren en infrastructuur, bijvoorbeeld via **mobiele of decentrale werking**.

Bijkomende opdrachten vragen extra middelen

De VVSG benadrukt dat extra opdrachten alleen mogelijk zijn met bijkomende personeelsmiddelen en financiering. De huidige personeelsnorm van 0,5 voltijds medewerker volstaat vandaag niet om de bestaande opdrachten kwaliteitsvol uit te voeren. Daar is minstens 1 VTE voor nodig.

Krijgen LDC’s extra taken? Dan zijn er bijkomende personeelsmiddelen en financiering nodig bovenop de 1 VTE die minstens nodig is voor de huidige opdrachten.

Behoud een brede en toegankelijke doelgroep

De VVSG vraagt om de huidige doelgroepafbakening te behouden. LDC’s moeten **toegankelijk** blijven **voor iedereen, met bijzondere aandacht voor ouderen, mantelzorgers en kwetsbare inwoners**. Aandacht voor aangepast vervoer, nabijheid en andere oplossingen die mensen tot bij het aanbod brengen, blijft daarom belangrijk.

Op basis van een buurtanalyse kunnen lokale besturen daarnaast eigen prioritaire doelgroepen bepalen.

Herkenbaarheid blijft belangrijk

De VVSG steunt meer flexibiliteit in infrastructuur en openingsuren. Wel moet het LDC laagdrempelig, toegankelijk en herkenbaar blijven. Een LDC hoeft niet altijd vanuit een eigen gebouw of één vaste locatie te werken. Ontmoeting, ondersteuning en dienstverlening kunnen ook plaatsvinden op verschillende plekken in de buurt, afgestemd op de lokale noden. Belangrijk is dat inwoners weten waar en wanneer ze terechtkunnen en dat het LDC zichtbaar en bereikbaar blijft.

VVSG focust op drie prioriteiten

Voor VVSG zijn financiering, flexibiliteit (infrastructuur, openingsuren en diplomavoorwaarden centrumleider) en minder administratieve lasten de belangrijkste aandachtspunten in het verdere overleg met het departement Zorg en het kabinet.